

Klimatpolitik och finansmarknader

Lärdomar från ”Finansiella effekter av klimatpolitik i energisektorn”

BAKGRUND

Mellan januari 2020 och juni 2025 finansierade LF Forskningsstiftelse forskningsprojektet ”Finansiella effekter av klimatpolitik i energisektorn.” Projektet undersökte två huvudfrågor:

1. Investerarbeteenden och hållbara fonder (SRI/ESG): Vem investerar i hållbara fonder, hur ser risk- och avkastningsrelationen ut, och vilken roll spelar ”nudges” (små knuffar i rätt riktning) för att främja gröna investeringar?
2. Marknadsreaktioner på klimatpolitik: Hur påverkar stora klimatpolitiska beslut och internationella händelser – exempelvis Parisavtalet eller amerikanska presidentval – aktie- och råvarumarknader, och vad innebär detta för risken för så kallade ”stranded assets” (tillgångar som tappar i värde när klimatpolitiken skärps)?

HUVUDRESULTAT

Klimatpolitikens påverkan på marknader

- Internationella klimatavtal fungerar ofta som starka signaler till marknaden.
- Förnybar energi tenderar att värderas högre, medan fossil-intensiva bolag riskerar värdefall.
- Ovisshet och kortsiktiga nationella policybeslut kan skapa volatilitet, särskilt inom fossila bränslen.
- Förutsägbar och långsiktig klimatpolitik är avgörande för finansiell stabilitet.

Systematisk risk och stranded assets

- Klimatpolitiska beslut påverkar inte bara enskilda företag utan hela finanssystemet.
- Fossila tillgångar riskerar att bli ”stranded assets” om de tappar värde snabbt till följd av skärpta klimatåtgärder.
- Investeringar i fossilintensiva bolag är därmed långsiktigt riskfyllda.

Investerarbeteenden – mikroperspektivet

- Hållbarhetsmärkningar (till exempel ESG eller ”Low Carbon Designation”) gör det enklare för investerare att välja gröna alternativ – pensionssparare i Sverige valde oftare gröna fonder när dessa var tydligt märkta som klimatsmarta.
- Många investerare säger att de vill investera hållbart och är beredda att acceptera lägre avkastning för hållbarhet, men agerar inte alltid så och väljer ändå traditionella fonder – ofta på grund av informationsöverflöd eller bristande kunskap.
- Osäkerhet om vad som faktiskt är en ”hållbar” investering gör att många avstår från att agera.
- ”Nudges” och tydligare märkningar kan överbrygga klyftan mellan preferenser och faktiska val.
- Investerare som prioriterar hållbarhet är ofta mindre benägna att följa sina portföljer jämfört med de som fokuserar på hög avkastning.
- Beteendefaktorer spelar roll. Hållbarhetsdrivna investerare styrs mer av övergripande intentioner än av löpande uppföljning.

IMPLIKATIONER FÖR LF

LF med sitt fokus på långsiktighet och hållbarhet har en unik möjlighet att stärka sin roll i den gröna omställningen. Projektet pekar ut följande utvecklingsvägar:

Öka investeringarna i hållbara sektorer

Minska exponeringen mot fossila bränslen och prioritera förnybar energi och energieffektivitet.

Utveckla och marknadsföra hållbarhetsmärkta produkter

Gör det enklare för kunder att hitta och välja gröna alternativ, till exempel förenkla för investerare att identifiera vilka fonder som är hållbara och utveckla smarta verktyg som kan hjälpa investerare att omsätta sina intentioner i praktiken.

Utbilda rådgivare och kunder

Öka förståelsen för klimatrelaterade risker och fördelarna med hållbara investeringar.

Anpassa investeringsstrategier

Sätt mätbara mål för att minska koldioxidavtrycket i portföljer och öka klimatvänliga innehav.

Engagera sig i klimatpolitiska initiativ

Samarbeta med andra aktörer och bidra till regelverk som gynnar långsiktig hållbarhet.

REKOMMENDATIONER FÖR POLICY OCH SAMHÄLLE

Flexibel koldioxidprissättning

Skapa ett system där priset på utsläpp successivt höjs och anpassas till klimatmål. Kombinera med stöd till gröna teknologier för att undvika sociala orättvisor.

Standardiserade hållbarhetsmärkningar

Trovärdiga och lättförståeliga märkningar gör det enklare för sparare att välja klimatsmarta alternativ.

Stöd för innovation

Offentlig och privat finansiering till ny teknik som grön vätgas, energilagring och koldioxidavskiljning.

Reglering av finansmarknader

Säkerställ att pensions- och sparportföljer anpassas till den gröna omställningen för att minska systemrisker.

Slutsats

Klimatpolitik påverkar både marknadernas stabilitet och individers investeringsval. Projektet visar att långsiktiga och förutsägbara klimatpolitiska beslut minskar risken för finansiella kriser och stärker investeringsviljan i hållbara sektorer.

För LF innebär detta en möjlighet att vara en drivande kraft i den gröna omställningen – genom att kombinera klimatsmarta investeringar, tydliga produkter för kunderna och aktivt samhällsengagemang.

Projektledare

THOMAS STERNER

Professor, Göteborgs universitet
thomas.sterner@economics.gu.se

Projektansvarig

LIA ANTONIOU

Forskningsledare, LF Forskningsstiftelse
lia.antoniou@lansforsakringar.se

OM LF FORSKNINGSSTIFTELSE

Stiftelsen Länsförsäkringsgruppens Forsknings- och Utvecklingsfond, i dagligt tal LF Forskningsstiftelse, stödjer vetenskaplig och oberoende forskning vid svenska universitet, högskolor samt forskningsinstitut. Forskningen ska bidra till en ökad ekonomisk, fysisk och social trygghet i samhället. Forskningsfinansiering är en av delarna i Länsförsäkringars engagemang i det lokala samhället.